

PAPER DETAILS

TITLE: Milli Egitim ve Elektronik Sosyal Bilimler Dergilerinde Sosyal Bilgiler Egitimi ile Ilgili
Yayinlanan Makalelerin Egilimleri (2005-2022)

AUTHORS: Mehmet Mustafa Kizik, Recep Dündar

PAGES: 330-347

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3817820>

Milli Eğitim ve Elektronik Sosyal Bilimler Dergilerinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile İlgili Yayınlanan Makalelerin Eğilimleri (2005-2022)¹

Recep DÜNDAR²

Mehmet Mustafa KIZIK³

Gönderim Tarihi: 24.03.2024

Yayın Tarihi: 30.12.2024

Makale Türü: Sistematiik

Derlemeler ve Meta Analiz

Öz

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de 2005-2022 yılları arasında Milli Eğitim ve Elektronik Sosyal Bilimler Dergilerinde Sosyal Bilgiler eğitiminde yayınlanmış makalelerin eğilimlerini incelemektir. Araştırmanın amacından hareketle belirlenmiş olan dokuz araştırma sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın verilerini DergiPark sistemine kayıtlı olan Milli Eğitim ve Elektronik Sosyal Bilimler Dergilerinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile İlgili Yayınlanan elli beş makale oluşturmuştur. Verilerin çözümlemesinde betimsel içerik analizi tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı yazılan makalelerin çoğunlukla 2020 yılında yapıldığına; çift yazarlı olarak yazıldığına, doktor öğretim üyesi unvanına sahip yazarların çoğunlukla makalelere katkı sunduğuna; en çok tekrar eden anahtar kelimenin Sosyal Bilgiler olduğun gibi birtakım sonuçlarına ulaşılmıştır. Veriler bir bütün olarak değerlendirildiğinde yayınlarda örneklem türünün belirtilmemiş olduğuna ve nitel araştırma desenleri olan gömülü teori, anlatı araştırması ve eylem araştırmaları gibi desenlerin kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Eğilim, Döküman İncelemesi

Trends of Articles Published on Social Studies Education in National Education and Electronic Social Sciences Journals (2005-2022)

Abstract

The aim of this research Turkey is to examine the trends of the articles published in Social Studies education in the National Education and Electronic Social Sciences Journals between 2005-2022. Based on the purpose of the research, answers were sought to nine research questions. The research was conducted using a qualitative research design. Fifty-five articles published on Social Studies Education in the National Education and Electronic Social Sciences Journals registered to the DergiPark system constituted the data of the research. Descriptive content analysis technique was used in the analysis of the data. When the research findings are examined, it is seen that the articles written about Social Studies education were mostly made in 2020; double-authored; that the authors with the title of doctoral lecturer mostly contribute to the articles; the most repeated keyword is Social Studies Some results were obtained as. When the data were evaluated as a whole, it was concluded that the sample type was not specified and qualitative research designs such as embedded theory, narrative research and action research were not used.

Key Words: Social studies education, Trend, Document Review

¹ Bu çalışma 23-25 Ekim 2023 tarihleri arasında Elâzığ’da düzenlenen Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu (USBES2023) de özet bildirisi olarak sunulmuştur.

² Sorumlu Yazar: Recep DüNDAR, Prof.Dr., İnönü Üniversitesi, Türkiye, rdundar45@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0029-1739

³ Mehmet Mustafa Kızık, Doktora., İnönü Üniversitesi, Türkiye, mehmetmustafa1991@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0661-0830

Giriş

Eğitimde önemli derslerden biri de Sosyal Bilgiler dersi. Sosyal Bilgiler dersi tarihten, spora, spordan edebiyata kadar yaşanan değişiklikleri her an takip etmemizi sağlayan bir derstir. Bu dersin son yıllarda hangi sorunlara değindiği ve alanda yazılmış makalelerin hangi konularda yoğunlaşmış olduğunun bilinmesi önem arz etmektedir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersi insanı ve yaşamı konu aldığı için çeşitli bilim insanları tarafından farklı tanımlanmıştır. Çünkü Sosyal Bilgiler dersi birden çok disiplini içinde barındıran bir derstir. Ancak temel ayırıcı bir özelliği vardır o da vatandaş yetiştirme görevidir (Doğanay, 2002). Başka bir tanıma göre ise Sosyal Bilgiler dersi toplumsal gerçeklerle uyumlu dirik bir ders sürecidir (Sönmez, 1999). Sosyal Bilgiler dersinin temel amacı ise birbirine bağlı, demokratik kazanımları içselleştirmiş bireyler yetiştirmek ve kültürel arası farklılıklara hoşgörü ile yaklaşan vatandaşlar yetiştirmektir (Doğanay, 2002). Bugün yaşanan gelişmeler düşünüldüğünde ise etkin katılım gösteren vatandaş yetiştirmek eğitimin temel amaçlarından biri olmuştur (Güven, 2011). Bu nedenle etkin vatandaş yetiştirme sürecinde Sosyal Bilgiler dersine önemli görevler düşmektedir. Bu görevlerden bir tanesi günümüz teknolojik gelişmelere duyarlı öğretim programları tasarlamak ve tasarlanan bu programları Sosyal Bilgiler dersine yansıtmaktır. Diğer bir görevi ise toplumda yaşayan bireyler arasında güçlü bir bağ oluşturma görevidir (Öztürk ve Otluoğlu, 2013). Sosyal bilgiler dersi ayrıca vatana bağlı bireyler yetiştirmekte ve Türk tarihinin önemli dönüm noktalarını öğrencilere aktararak ulus bilinci yaratmada önemli görevler üstlenmektedir. Özellikle vatandaş yetiştirme görevini üstlenen Sosyal Bilgiler dersi etkin vatandaş yetiştirirken bireysel, toplumsal ve kültürel bilincin farkında olan, demokratik yaşam biçimi ve değerlerini benimsemiş bireyler yetiştirmeyi ön planda tutar (Yaşar, 2008).

Sosyal Bilgiler dersi vatandaşlık eğitimini gerçekleştirmek için değer ve beceri odaklı hareket ederek bu bilgileri kazandırmayı önemser (Chapin, 2006). Son yaşanan toplumsal gelişmeler bağlamında Sosyal Bilgiler eğitiminin konuları da çeşitlenmektedir. Hatta bakış açımızı değiştirecek konularda yer almaktadır. Buna bağlı olarak Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı da geçmişten günümüze değişimler göstermektedir (Bolton, 2008; Spring, 2005; Öztürk, 2009). Ayrıca değişim gösteren programların etkilendiği en önemli faktörler alan yazının 'da yazılmış makalelerdir.

Makaleler bilimsel konuları ele alan ve programların işleyişlerindeki eksikleri araştırmak ve çözüm önerileri sunmak için oluşturulan bilimsel metinlerdir. Bu bilimsel metinler öğretim programlarından eğitim programlarına ve derslere kadar birçok faktörü etkileyerek programların kendilerini güncellemelerini sağlar. Ayrıca yazılan birçok makalenin yetişen bilim insanlarının akademik kadrolarda yer bulmasına da etki ettiği söylenebilir (Tarman vd., 2011). Sadece eğitim alanında yazılan makalelerin programlara etkisi olmamakta öğretmen yetiştiren kurumlara ve öğrencilerin hayatına dokunmaktadır (Batur, vd., 2022).

Yapılan bilimsel çalışmalar, ders sürecinde uygulanan öğretim teknik ve yöntemlerini etkilemekte; öğretmen ve öğrencilerin gelişimlerine katkı sunmaktadır. Bir nevi yapılan bu çalışmalar eğitimin tüm paydaşlarının deneyim ve bilgilerine bilgi katar. Ancak bu durum, yayınlanan makalelerin niteliği ve kalitesi ile ilgilidir. Çalışmaların kalitesi ne kadar güçlü ise gelecek çalışmaların temelleri de o kadar güçlüdür. Çünkü bilim yığınsal bir süreç içerisinde ilerleyen dirik bir süreçtir (DeVries, 1997).

Bilimin yığınsal süreç içerisinde ilerlemesini sağlayan en önemli faktörlerden biri bilimsel makalelerdir. Buradan hareketle yayımlanmış makalelerin incelendiği çalışmaların yapılması bilimsel süreç açısından önemlidir. Ayrıca yapılacak bu tür çalışmalar Sosyal Bilgiler eğitimi

konusu çalışacak olan araştırmacılara da rehberlik edecektir (Sever, 2021). Diğer taraftan Sosyal Bilgiler eğitiminin düzenli ve anlamlı bir şekilde ilerlemesi için bu tür çalışmaların büyük bir önemi vardır.

Alan Yazını incelendiğinde ise Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı bazı eğilim çalışmaları olduğu görülmektedir. Oruç ve Ulusoy (2008), 2000-2007 yılları arasındaki Sosyal Bilgiler eğitiminde yapılan yüksek lisans tezlerini inceledikleri araştırmada, araştırmacıların çalışmalarında yanlış veya eksik araştırma yöntemlerini kullandıklarını ve konu seçiminde özgün olmadıklarını belirtmektedir.

Saraçoğlu ve diğerleri (2014) yapmış oldukları çalışmada Sosyal Bilgiler eğitiminde yaratıcı düşünme becerisi üzerine yazılan makaleleri incelemişler ve makalelerin çoğunluğunun nicel desende olduğu sonucuna ulaşmışlardır; Akaydın ve Kaya (2015) ilköğretim Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri ile alakalı alanda yapılan ulusal indeksli dergilerde yayınlanan makaleleri incelemişler ve araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının genellikle anket/ölçek kullanılarak yapıldığını gözlemlemişler; Hareket ve Dündar (2016) değerler eğitimi dergisinde yayınlanan makalelerin eğilimlerini incelemişler ve yapılan çalışmalarda doküman ve anketin veri toplama aracı olarak en çok tercih edilen veri toplama araçları olduğu belirlenmiş; Gezer (2020) Sosyal Bilgiler eğitiminde metafor kullanılarak yapılan çalışmaların eğilimlerini incelemiş ve incelenen metafor çalışmalarının çoğunluğunun makale türünde olduğu ve en çok çalışmanın 2018 yılında; en az çalışmanın ise 2020 yılında yapıldığı saptamış; Akoğlu ve Taş (2020) Sosyal Bilgiler eğitiminde işbirlikli öğrenme üzerine yapılan çalışmaların eğilimlerini incelemiş ve Sosyal Bilgiler öğretiminde yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda kullanılan işbirlikli öğrenme yöntem ve tekniklerinin, hem akademik başarı, tutum, sosyal gelişim, motivasyon ve öz-yeterlik gibi öğrenmeyi etkileyen pek çok değişken üzerinde, hem de öğrencilerin okuduğunu anlama ve kavrama düzeylerinde olumlu yönde etki ve değişikliğe yol açtığını saptamış; Kılıç ve Erdoğan (2021) yaratıcı drama üzerine yapılan makalelerin eğilimlerini incelemiş ve araştırmalarda en çok nicel yöntemin kullanıldığını tespit etmiş; Karakuş ve Polat (2021) çevre eğitime yönelik makalelerin eğilimlerini incelemiş ve çalışmaların %82'sinde veri toplama amacıyla nitel yaklaşımlar kullanıldığını tespit etmiş; Çetin (2022) Sosyal Bilgiler eğitiminde yer alan hukuk okuryazarlığı ile ilgili yapılan makalelerin eğilimlerini incelemiş ve Sosyal Bilgiler eğitiminde hukuk okuryazarlığı ile ilgili makalelerin ortaokul bağlamında az olduğunu tespit etmiştir. Buradan hareketle alan yazını incelendiğinde yapılan eğilim ve inceleme makalelerin olduğu söylenebilir. Ama spesifik anlamda Sosyal Bilgiler eğitiminde dergilerin özel olarak ele alındığı ve incelendiği makale inceleme çalışmasına rastlanmamıştır.

Araştırmanın Önemi ve Sınırlılıklar

Yapılan bu çalışmada DergiPark sisteminde dizinlenen Sosyal Bilgiler eğitimi alanında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılan Milli Eğitim Dergisi ve Elektronik ortamda yayınlanan ve çok sayıda okuyucuya ulaşan Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimleri incelenmiştir. İncelenen dergilerde Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı ilk yayın 2005 yılında yapıldığı için bu yıldan sonraki yayınlar ele alınmıştır. Yapılan bu çalışmayla beraber alan yazına katkı sağlanacak ve önemli bir boşluk doldurulacaktır. Dergilerin künyeleri incelendiğinde ise Milli Eğitim ve Elektronik Sosyal Bilimler dergileri ULAKBİM veri tabanında dizinlenmekte ve çok sayıda atıf almaktadır. Özellikle Milli Eğitim Dergisi eğitim alanında önemli çalışmalara yer vermekte ve Sosyal Bilgiler eğitimi konularında yer alan makaleler ilgi ile okunmaktadır.

Milli Eğitim dergisi 1973 yılından beri yayın hayatını sürdürmekte ve 3 ayda bir yayınlanmaktadır. Elektronik Sosyal Bilimler dergisi ise 2005 yılından beri yayın hayatını

sürdürmekte ve 3 ayda bir yayınlanmaktadır. Ayrıca Sosyal Bilgiler eğitiminde yapılan akademik çalışmaların çoğalmas ve bu çalışmaların hangi yönde ilerlediği ve hangi yöntemlere göre tasarlandığını tespit edilmesinin alan yazına katkı sağlayacağı söylenebilir.

Bu çalışmada Milli Eğitim ve Elektronik Sosyal Bilimler dergilerinde yayınlanan Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı makaleler aşağıda belirtilen alt problemlere göre incelenecektir;

- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin yazar sayısına göre dağılımı nasıldır?
- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin yazar unvanına göre dağılımı nasıldır?
- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin en az 2 ve üzeri tekrarlanan anahtar kelimelere göre dağılımı nasıldır?
- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin çalışma grubuna göre dağılımı nasıldır?
- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin bilimsel araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?
- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin örneklem seçimine göre dağılımı nasıldır?
- Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin konu dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi; doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu yöntem, alan yazında çoğunlukla diğer araştırma yöntemlerinin tamamlayıcısı olarak hizmet ederken, tek başına bir yöntem olarak da kullanılmaktadır. Çalışmada Milli Eğitim dergisi ve Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile alakalı yayınlanan makaleler incelenmiştir.

Verilerin Toplama Araçları ve Kaynakları

Çalışmada Ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiş ve dergiler seçilirken ölçüt olarak ULAKBİM veri tabanında taranıyor olması gözetilmiştir. DergiPark sisteminde yer alan açık ve erişilebilir olan Milli Eğitim dergisi ve Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde yer alan ve Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı makaleler incelenmiştir. Makalelerin seçilme yıl aralığı ise (2005-2022) yılları arasındır. Bu durum tablo-1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Çalışmanın Verileri

İncelenen Dergi	İncelenen Makalelerin Yıl Aralığı	Erişim Adresi
Milli Eğitim Dergisi	(2005-2022 yılları arası)	https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim
Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	(2005-2022 yılları arası)	https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder

Çalışmada Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili makaleler seçilirken Sosyal Bilgiler eğitiminde uzmanlaşmış iki alan uzmanına danışılmış; son kontroller yapıldıktan sonra toplamda 55 çalışma çalışmaya dahil edilmiştir. Seçilen 55 çalışmanın 38'i Milli Eğitim dergisinde 17 çalışma ise Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde yer almaktadır. Ayrıca veriler doküman incelemesi yöntemi kullanılarak elde edildiği için herhangi bir etik kurul kararına gerek duyulmamıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada veriler betimsel içerik analizi yöntemine göre analiz edilmiştir. Nitel araştırmalarda belirli bir durumu ortaya koymak için betimsel içerik analizi tekniğinden faydalanılabilir (Çalık ve Sözbilir, 2014; Sözbilir, Kutu ve Yaşar, 2012; Suri ve Clarke, 2009). Betimsel içerik analizi tekniği araştırmaların ortak eğilimlerinin belirlendiği ve sonuçlarının sistematik olarak değerlendirildiği bir tekniktir. Araştırmacı ve Sosyal Bilgiler eğitiminde iki alan uzmanının belirlemiş olduğu 55 çalışma araştırmacı tarafından bilgisayara kaydedilmiş ve makalelerin yayınlandığı dergi isimlerine göre 38 çalışma Milli Eğitim dergisi adlı klasörde 17 çalışma ise Elektronik Sosyal Bilimler dergisi adlı klasörde kaydedilmiştir. Daha sonra araştırmacı tarafında alan yazını taraması yapılarak yapılan çalışmalar da makalelerin hangi başlıklar altında incelendiğine dair notlar alınmış ve araştırmacı ve Sosyal Bilgiler eğitimi alanında uzman iki kişiyle beraber; yapılacak olan bu çalışmada ele alınan makalelerin 9 alt başlık altında incelenmesine karar verilmiştir.

Bu alt başlıklar literatür kısmında yer almaktadır. 9 alt başlık belirlendikten sonra her bir makale Sosyal Bilgiler eğitiminde uzman olan iki kişi ve araştırmacı tarafından titizlikle incelenmiş; her alt başlık ele alınarak, World programında yer alan istatistik programına aktarılmıştır. Daha sonra bilgisayar ortamına aktarılan bu veriler araştırmacı tarafından gruplanarak tablolar ve grafikler halinde araştırmada sunulmuştur. Betimsel içerik analizinde tabloların anlaşılır bir şekilde sunulması okuyucu açısından avantaj sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Geçerlilik ve Güvenilirlik

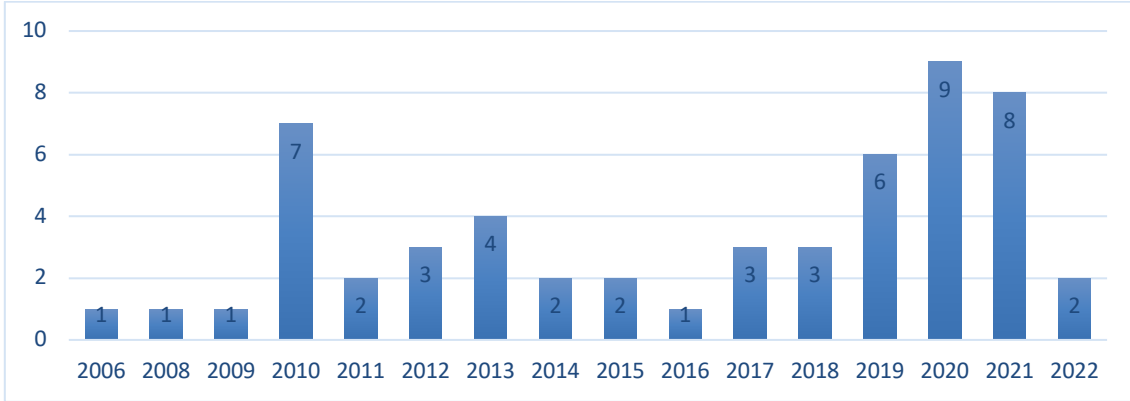
Bu çalışmada inandırıcılığı sağlamak için araştırmanın amacı, önemi ve alt problemleri açık bir şekilde belirtilmiştir. Verilerin toplanması basamağında verilerin elde edildiği dergiler ve çalışmaların sayısı belirtilmiştir. Ayrıca dergilere ulaşmak için erişim adresi de tabloda belirtilmiştir. Çalışmanın anlaşılabilirliğini artırmak için tablo ve grafiklerden yararlanılmıştır. Ayrıca çalışmada iç tutarlılığı sağlamak için Sosyal Bilgiler eğitiminde uzmanlaşmış iki kişiden görüşler alınmıştır. Uzman görüşlerinden alınan dönütlerle toplamda 55 çalışma belirlenmiş ve bu çalışmalar 9 alt başlık halinde incelenmiştir.

Bulgular

Birinci Alt Problem

Birinci alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin yıllara göre dağılımı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 2’ de belirtilmiştir.

Tablo 2. *Milli Eğitim ve Elektronik Sosyal Bilimler Dergilerinde Sosyal Bilgiler ile Alakalı Yayınlanan Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı*

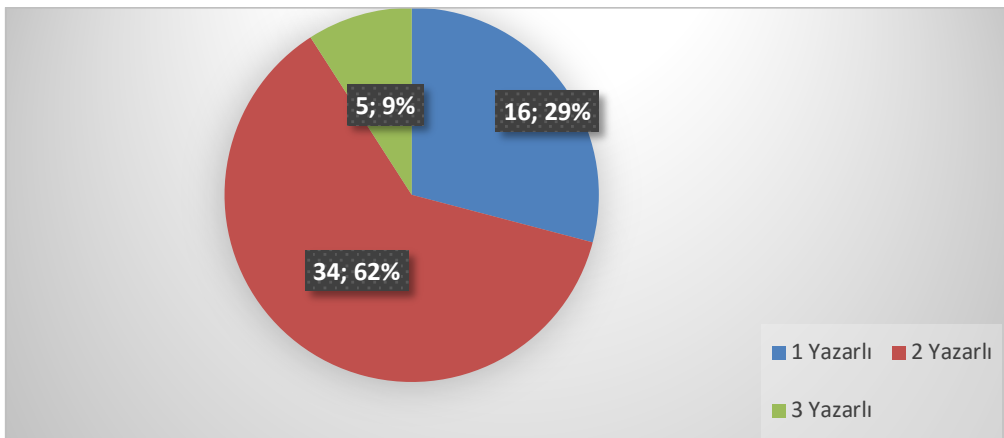

Tablo 2 incelendiğinde yapılan 55 çalışmanın 9’u 2020 yılında, 8’i 2021 yılında, 7’si 2010 yılında, 6’sı 2019 yılında 4’ü 2013 yılında, 2012, 2017 ve 2018 yılında ise 3’er çalışma yapılmıştır. Diğer çalışmalar ise 2011, 2014, 2015 ve 2022 yıllarında 2’şer çalışma 2006, 2008, 2009 ve 2016 yıllarında ise birer çalışma yapılmıştır. Buradan hareketle yapılan çalışmalar yıllara göre dengeli yayılmamış ve çeşitlilik göstermiştir.

İkinci Alt Problem

İkinci alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin yazar sayısına göre dağılımı incelenmiştir. Elde edilen bulgular Grafik 1’de belirtilmiştir.

Grafik 1. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisinde ve Milli Eğitim Dergisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile Alakalı Yayınlanan Makalelerin Yazar Sayısına Göre Dağılımı*

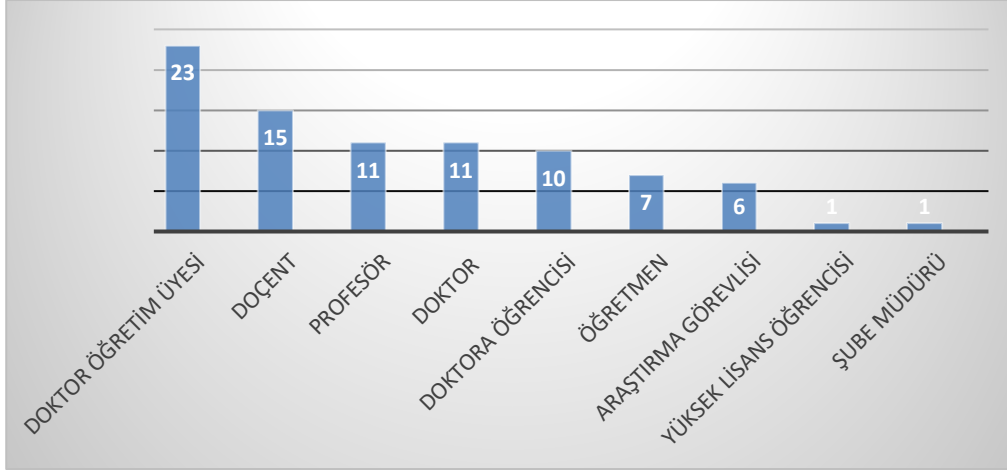

Grafik 1 incelendiğinde yapılan 55 çalışmanın 34’ü (%62) çift yazarlı, 16’sı (%29) tek yazarlı ve 5’i (%9) 3 yazarlıdır. Yani yapılan çalışmaların %71’i iki ve daha fazla yazarlıdır. Yazar sayısı bakımından da incelenen makaleler çeşitlilik göstermektedir.

Üçüncü Alt Problem

Üçüncü alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin yazar unvanına göre dağılımı incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo 3'te belirtilmiştir.

Tablo 3. Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim Dergisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile İlgili Yayınlanmış Makalelerin Yazar Unvanına Göre Dağılımı

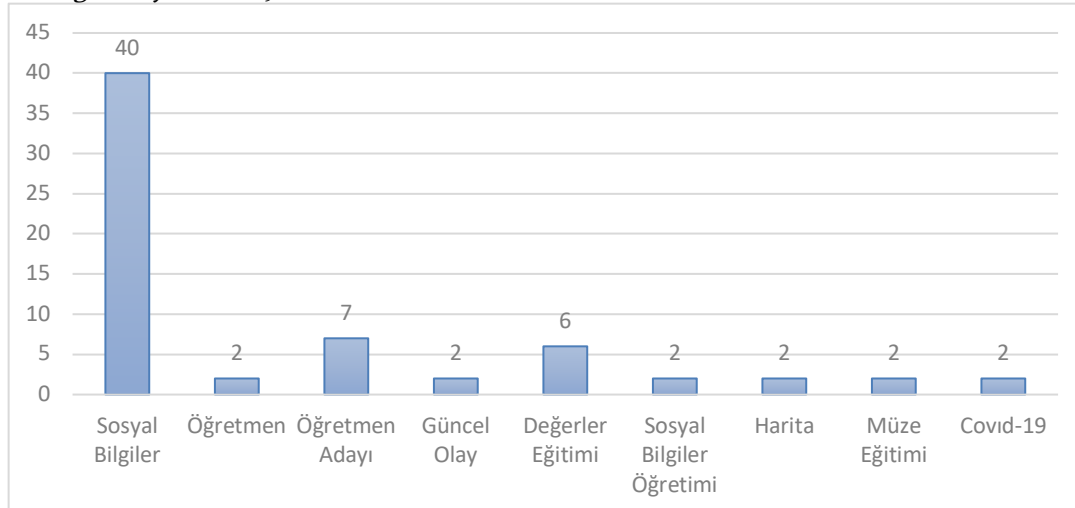

Tablo 3 incelendiğinde yapılan 55 çalışmada 23 kişinin unvanı Doktor Öğretim Üyesi, 15 kişinin unvanı Doçent, 11 kişinin unvanı Profesör, 10 kişinin unvanı Doktora Öğrencisi, 7 kişinin unvanı Öğretmen, 6 kişinin unvanı Araştırma Görevlisi, 1 kişinin unvanı Yüksek Lisans Öğrencisi ve son olarak 1 kişinin unvanı Şube Müdürüdür. Buradan hareketle incelenen çalışmalar da en çok Doktor Öğretim Üyesi hocaların çalışma yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni olarak akademik kariyer düşünüldüğünde bu çabalarının çok manidar olduğu söylenebilir. Çünkü Doktor Öğretim üyesi kadrolarında bulunan hocaların sözleşmeli personel olarak istihdam edildiği ve çalışma yaparak bir üst basamağa terfi etmek istedikleri söylenebilir.

Dördüncü Alt Problem

Dördüncü alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin en az 2 ve üzeri tekrarlanan anahtar kelimelere göre dağılımı incelenmiş ve elde edilen bulgular tablo 4'te belirtilmiştir.

Tablo 4. Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile İlgili Yayınlanmış Makalelerin En Az 2 ve Üzeri Tekrarlanan Anahtar Kelimeler

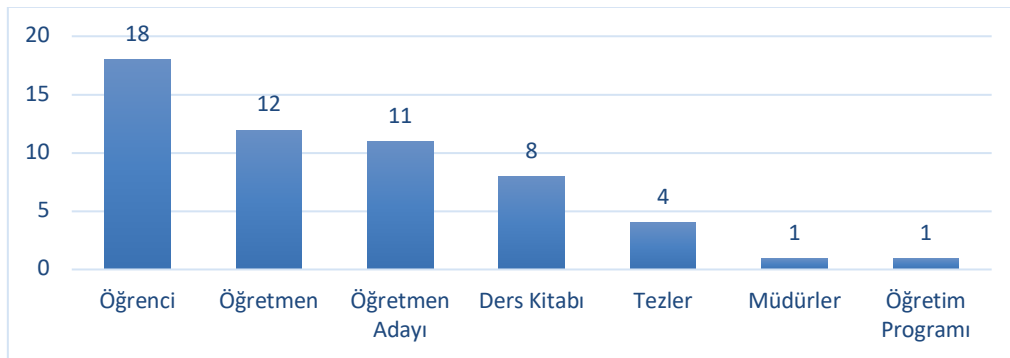
Tablo 4 incelendiği zaman yapılan 55 çalışmada 40 defa Sosyal Bilgiler, 7 defa öğretmen adayı, 6 defa değerler eğitimi, 2 defa öğretmen, 2 defa güncel olay, 2 defa Sosyal Bilgiler öğretimi, 2 defa harita, 2 defa müze eğitimi ve 2 defa COVID-19 kelimeleri anahtar kelime olarak kullanılmıştır.

Buradan hareketle Sosyal Bilgiler anahtar kelimesinin çok kullanılıyor olmasının sebebi makalelerin dizinlemesinde araştırmacılar için kolaylık sağlaması faktörünün göz önünde tutulduğu söylenebilir.

Beşinci Alt Problem

Beşinci alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin çalışma grubuna göre dağılımı incelenmiş ve elde edilen bulgular tablo 5'te belirtilmiştir.

Tablo 5. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisinde ve Milli Eğitim Dergisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile İlgili Yayınlanmış Makalelerin Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

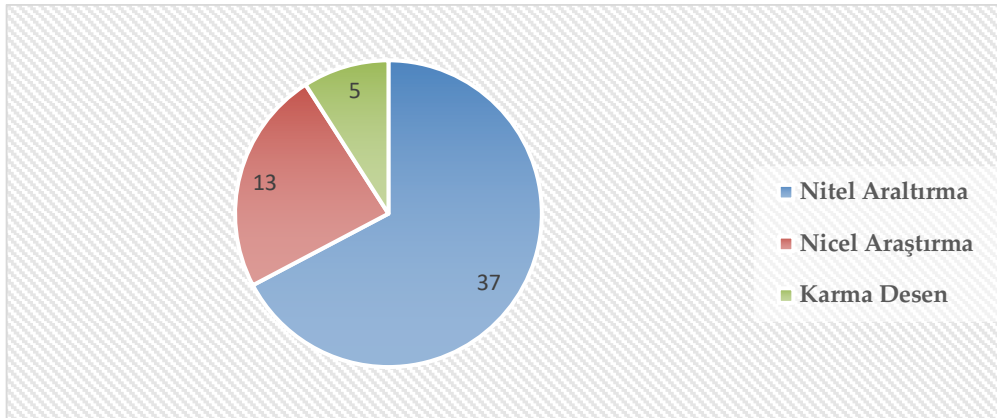

Tablo 5 incelendiğinde yapılan 55 çalışmanın çalışma gurubuna göre dağılımı şöyle olmuştur; toplam 18 çalışma öğrenciler üzerinde yapılmış, 12 çalışma öğretmenler üzerinde yapılmış, 11 çalışma öğretmen adayları üzerinde yapılmış, 8 çalışmada ders kitapları incelenmiş, 4 çalışmada yapılan tezler incelenmiş, 1 çalışma müdürler üzerine yapılmış ve son olarak 1 çalışmada öğretim programı üzerine yapılmıştır. Bulgulardan hareketle çalışma grupları çeşitlilik göstermekte ama veliler ve halk üzerine yapılan çalışmaya rastlanmamaktadır.

Altıncı Alt problem

Altıncı alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin bilimsel araştırma yöntemlerine göre dağılımı incelenmiş ve elde edilen bulgular grafik 2'de belirtilmiştir.

Grafik 2. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisinde ve Milli Eğitim Dergisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile İlgili Yayınlanmış Makalelerin Bilimsel Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

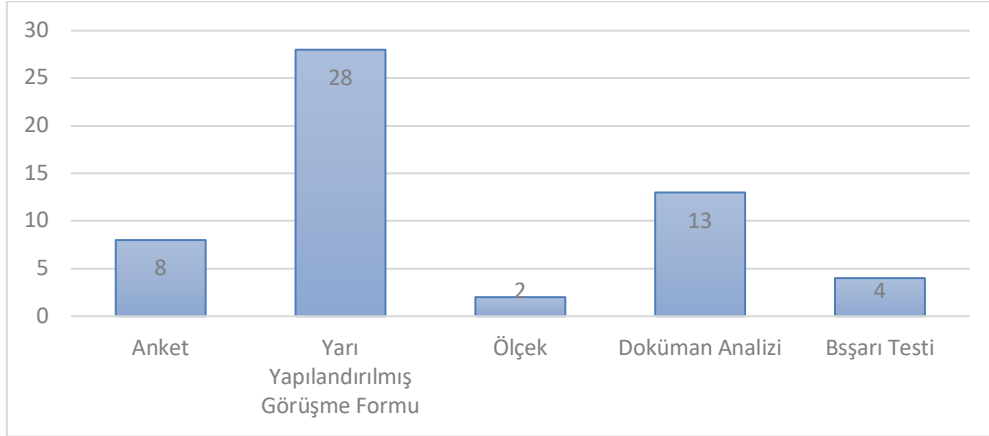

Grafik 2 incelendiğinde yapılan 55 çalışmanın 37 si nitel desende, 13'ü nicel desende sadece 5'i karma desende yapılmıştır. Bulgulardan hareketle araştırma desenleri çeşitlilik göstermiştir.

Yedinci Alt Problem

Yedinci alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin veri toplama araçlarına göre dağılımı incelenmiş ve elde edilen bulgular tablo 6'da belirtilmiştir.

Tablo 6. Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

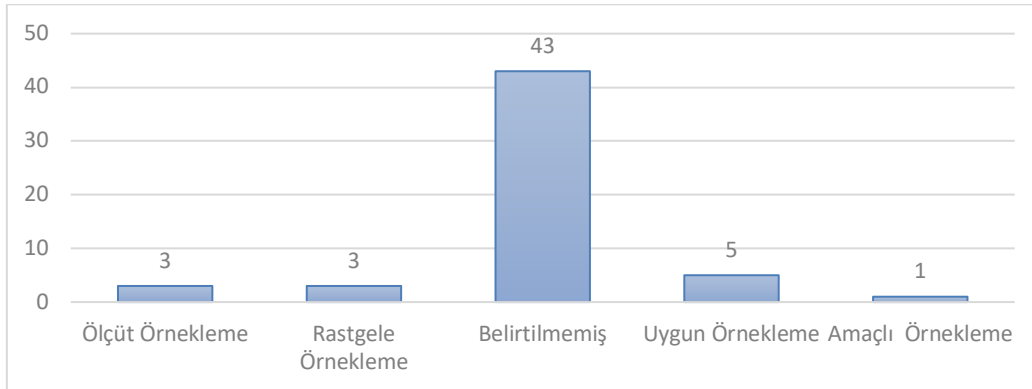

Tablo 6 incelendiğinde yapılan 55 çalışmanın veri toplama araçlarına göre dağılımı şöyle olmuştur: 28 çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmış, 13 çalışmada doküman analizi yapılarak veri toplanmış, 8 çalışmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmış, 4 çalışmada veri toplama aracı olarak başarı testi kullanılmış ve son olarak 2 çalışmada veri toplama aracı olarak ölçek kullanılmıştır. Bulgulardan hareketle çalışmalarda çeşitli veri toplama araçlarının kullanıldığı söylenebilir.

Sekizinci Alt Problem

Sekizinci alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin örneklem seçimine göre dağılımı incelenmiş ve elde edilen bulgular tablo 7 'de belirtilmiştir.

Tablo 7. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisinde ve Milli Eğitim Dergisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile ilgili yayınlanmış Makalelerin Örneklem Seçimine Göre Dağılımı

Grafik 9 incelendiğinde toplam 55 çalışmanın 43'ünde örneklemin nasıl seçildiği belirtilmemiş, 5'inde uygun örnekleme yöntemi kullanılmış, 3'ünde ölçüt örnekleme, 3'ünde rastgele örnekleme

ve son olarak 1’inde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bulgulardan hareketle çalışmaların 43’ünde örneklem yönteminin belirtilmemiş olması bilimsel araştırma yöntemleri düşünüldüğünde okuyucu ve değerlendiren için örneklem seçiminde kafa karıştırıcı sonuçlara ulaşılmasına neden olabileceği söylenebilir. Bu durumun dikkat çektiği söylenebilir. Ayrıca bu durumun verilerin Sosyal Bilgiler eğitiminde aktarılabirliği konusunda olumsuz izlenim uyandırdığı söylenebilir.

Dokuzuncu Alt Problem

Dokuzuncu alt problemde Elektronik Sosyal Bilimler dergisinde ve Milli Eğitim dergisinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanmış makalelerin konu dağılımı incelenmiş ve elde edilen bulgular tablo 8’ de belirtilmiştir.

Tablo 8. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisinde ve Milli Eğitim Dergisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi ile İlgili Yayınlanmış Makalelerin Konu Dağılımı

Konu	Frekans
Sosyal Bilgilerde Bilim Dallarına Yönelik Yapılan Çalışmalar	5
Sosyal Bilgilerde Öğretim Tekniklerine ve Yöntemlerine Yönelik Yapılan Çalışmalar	14
Sosyal Bilgilerde Tarih Eğitimine Yönelik Çalışmalar	5
Sosyal Bilgilerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Çalışmalar	2
Sosyal Bilgilerde Öğretim Modellerine Yönelik Çalışmalar	3
Sosyal Bilgilerde Sosyal Bilgiler Becerilerine Yönelik Çalışmalar	2
Sosyal Bilgilerde Kültür, Göç, Mülteci ve Vatandaşlık Olgularına Yönelik Yapılan Çalışmalar	9
Sosyal Bilgilerde Öğretmen, Toplum, İnsan Kaynakları ve Öğretim Programına Yönelik Çalışmalar	7
Sosyal Bilgilerde COVID -19 ‘un Etkileri Üzerine Yapılan Çalışmalar	2
Sosyal Bilgilerde Dezavantajlı Gruplar Üzerine Yapılan Çalışmalar	2
Sosyal Bilgilerde Bilimsel Etik, Değerler Eğitimi, Laiklik Kavramı ve Örgütsel Öğrenme Engelleri Üzerine Yapılan Çalışmalar	4

Toplam

55

Tablo 8 incelendiğinde Sosyal Bilgiler eğitiminde yapılan 55 makalelerin konu dağılımlarına göre durumu incelendiğinde; 14 çalışmanın “Sosyal Bilgilerde Öğretim Tekniklerine ve Yöntemlerine Yönelik Yapılan Çalışmalar”, 9 çalışmanın “Sosyal Bilgilerde Kültür, Göç, Mülteci ve Vatandaşlık Olgularına Yönelik Yapılan Çalışmalar”, 7 çalışma “Sosyal Bilgilerde Öğretmen, Toplum, İnsan Kaynakları ve Öğretim Programına Yönelik Çalışmalar”, 5 çalışma “Sosyal Bilgilerde Tarih Eğitimine Yönelik Çalışmalar”, 5 çalışma “Sosyal Bilgilerde Bilim Dallarına Yönelik Yapılan

Çalışmalar”, 4 çalışma “ Sosyal Bilgilerde Bilimsel Etik, Değerler Eğitimi, Laiklik Kavramı ve Örgütsel Öğrenme Engelleri Üzerine Yapılan Çalışmalar”, 3 çalışma “Sosyal Bilgilerde Öğretim Modellerine Yönelik Çalışmalar”, 2 çalışma “Sosyal Bilgilerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Çalışmalar”, 2 çalışma “Sosyal Bilgilerde Sosyal Bilgiler Becerilerine Yönelik Çalışmalar”, 2 çalışma “ Sosyal Bilgilerde COVID-19 ‘un Etkileri Üzerine Yapılan Çalışmalar, ve son olarak 2 çalışma “ Sosyal Bilgilerde Dezavantajlı Gruplar Üzerine Yapılan Çalışmalar” üzerine yapılmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Sosyal Bilgiler eğitiminde önemli yayınların yer aldığı ve paylaşıldığı Milli Eğitim Dergisi ve Elektronik Sosyal Bilimler dergilerinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yayınlanan makalelerin eğilimleri tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yazılan makaleler en çok 9 adet makale ile 2020 yılında yapılmıştır. Daha sonra 2021 de 8 adet makale, 2010 da 7 adet makale ve 2019 da 6 adet makale yazılmıştır. Sosyal Bilgiler eğitiminde en az yazılan makaleler ise 2008, 2009 ve 2010 yıllarında yazılmıştır. Yıl bazında incelendiği zaman makalelerin yıllara göre dağılımı dengeli değildir. Özcan ve diğerleri (2022) yapmış oldukları çalışmada Milli Eğitim Dergisinde 2007,2008 ve 2009 yıllarında Türkçe eğitimi ile ilgili makalenin yazılmadığını tespit etmiştir. Sever (2021) ise yapmış olduğu çalışmada Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili yazılan doktora tezlerinin en çok 2018 ve 2019 yıllarında yazıldığını tespit etmiştir. Güllühan ve Bekiroğlu (2022) da yapmış oldukları çalışmada yaşam becerilerini konu alan Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi ile alakalı yazılan makalelerin en çok 2018 yılında yazıldığını tespit etmiştir. Bu çalışmanın sonuçları ile benzer olduğu söylenebilir.

Elde edilen diğer bir bulguya göre ise Milli Eğitim Dergisi ve Elektronik Sosyal Bilimler Dergisinde yayınlanan 34 makalenin iki yazarlı, 16 makalenin tek yazarlı ve 5 makalenin ise 3 yazarlı yazıldığı tespit edilmiştir. Elde edilen diğer bulguya göre ise Milli Eğitim Dergisinde ve Elektronik Sosyal Bilimler Dergisinde yayınlanan makalelerin akademik unvana göre dağılımı ise şöyle olmuştur. Toplam 55 çalışmada 23 kişinin unvanı Doktor Öğretim Üyesi, 15 kişinin unvanı Doçent, 11 kişinin unvanı Profesör, 10 kişinin unvanı Doktora Öğrencisi, 7 kişinin unvanı Öğretmen, 6 kişinin unvanı Araştırma Görevlisi, 1 kişinin unvanı Yüksek Lisans Öğrencisi ve son olarak 1 kişinin unvanı Şube Müdürü olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen diğer bulguya göre ise 55 çalışmada 40 defa Sosyal Bilgiler, 7 defa öğretmen adayı, 6 defa değerler eğitimi kelimeleri anahtar kelime olarak kullanılmıştır. Buradan hareketle yapılan çalışmaların Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı olması ve üniversitedeki hocaların yayınlarının örneklem grubunu öğretmen adaylarının teşkil ediyor olması ve son zamanlarda değerler eğitimi konusunun ön plana çıkması bu anahtar kelimelerin çok fazla makaleler de yer almasının nedeni olarak gösterilebilir. Ayrıca yapılan 55 çalışmanın çalışma gurubuna göre dağılımında en fazla öğretmen ve öğrencilerin çalışma grubu olarak seçildiği tespit edilmiştir. Sever (2021) Sosyal Bilgiler eğitiminde yapılan doktora çalışmalarının eğilimlerini incelediği çalışmasında en çok öğrencilerin çalışma grubu olarak seçildiği sonucuna ulaşmıştır. Kaçira ve diğerleri (2023) da yapmış oldukları çalışmada COVID-19 sürecinde Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı yazılan makalelerin eğilimlerini incelemişler ve çalışma grubu olarak öğretmenlerin daha fazla kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. (Kartal, 2020, Güllühan ve Bekiroğlu 2022, Kaya ve Tuna, 2022) yapmış oldukları çalışmada Sosyal Bilgiler eğitiminde yapılan makalelerin eğilimlerini incelemişler ve en çok çalışma grubu olarak öğrenci ve öğretmenlerin tercih edildiği sonuçlarına ulaşmışlardır. Yapılan bu çalışmanın sonuçları ile benzer olduğu söylenebilir. Ama Salur (2022) yapmış olduğu çalışmada Sosyal Bilgiler eğitiminde okuryazarlıklarla ilgili çalışmaların eğilimlerini incelediği çalışmada en çok öğretmen adaylarının çalışma grubu olarak kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Diğer elde edilen bulguya göre yapılan 55 çalışmanın 37 si nitel desende, 13'ü nicel desende sadece 5'i karma desende yapılmıştır. Buradan hareketle son yıllarda yükselişe geçen nitel araştırma yöntemlerinin araştırmacılar tarafından daha çok tercih edildiği söylenebilir. Nitekim yapılan çalışmaların çoğu nitel desende yapılmıştır. Çetin (2022) yapmış olduğu çalışmada Sosyal Bilgiler eğitiminde hukuk okuryazarlığı konularını ele alan makaleleri incelemiş ve nitel desende yazılan makalelerin daha çok olduğunu tespit etmiştir. Polat ve Karakuş (2021) da yapmış oldukları çalışmada çevre eğitimi konu alan makalelerinin büyük bir bölümünün nitel desende yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmanın sonuçları ile benzer olduğu söylenebilir. Ama (Akoğlu ve Taş, 2020, Erdoğan ve Kılıç, 2021) yapmış oldukları çalışmada Sosyal Bilgiler eğitiminde işbirlikli öğrenme ve yaratıcı drama konularını ele alan makalelerin çoğunlukla nicel desende yazılmış olduğunu tespit etmişlerdir. Buradan hareketle konusu sınıf içi öğretim yöntem ve tekniklerine dayalı yapılan makalelerin nicel desende desenlendiğini söyleyebiliriz.

Araştırmada elde edilen diğer bir bulguya göre ise yapılan 55 çalışmada en çok veri toplama araçları olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları ve doküman analizinde kullanılan kitap ve belgeler tercih edilmiştir. Evcı ve Yeşiltaş (2023) yapmış oldukları çalışmada yaratıcı drama konusunu ele alan Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı makalelerin eğilimlerini incelenmiş ve en çok veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formlarının kullanıldığını tespit etmiştir. Bu çalışmanın sonuçları ile benzer sonuçlar içerdiği söylenebilir. Yine elde edilen diğer bir bulguya göre ise Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı yapılan 55 çalışmanın 43'ünde çalışmada seçilen örneklemin türü belirtilmemiştir. Bu çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde elde edilen bu bulgu çarpıcı bir sonuçtur. Çünkü yapılan bilimsel çalışmalarda yöntemin detaylı bir şekilde anlatılması ve seçilen örneklemin belirli bir temele göre seçilmesinin çalışmanın güvenilirliğini artıracakı söylenebilir. Son olarak Sosyal Bilgiler eğitimi ile alakalı yapılan çalışmaların konu olarak dağılımı incelendiğinde en çok 14 çalışma ile Sosyal Bilgilerde öğretim yöntem ve tekniklerine yönelik yapılan çalışmalar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler eğitiminde konu olarak 9 çalışma ile Sosyal Bilgilerde kültür, göç, mülteci ve vatandaşlık olgularına yönelik yapılan çalışmalar olduğu tespit edilmiştir.

Özellikle göç, kültür, mülteci ve vatandaşlık konularının Sosyal Bilgiler eğitiminde daha çok yer almasının nedeni 2011 yılında Suriye'de başlayan iç savaş ile beraber Türkiye'ye gelen ve sayıları 3,5 milyonu bulan Suriyeli mültecilerdir. Ülkemize gelen bu mültecilerin birçok alanda ülke kültürüne uyum sağlaması için özellikle eğitim başta olmak üzere çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Özellikle ülkemizde uygulamaya konulan PİCTES eğitim projesi başta olmak üzere birçok proje ülkemize gelen bu mültecilerin kültürel adaptasyonlarının sağlanması için yapıldığı söylenebilir.

Sosyal Bilgiler dersi de ülkesine bağlı hak ve sorumluluklarını bilen vatandaşlar yetiştirme amacı güttüğü için Sosyal Bilgiler eğitiminde yazılan makalelerin konularının çoğunlukla göç, kültür, mülteci ve vatandaşlık konularının olması ve bu yönde çalışmaların yapılıyor olmasının doğal olduğu söylenebilir. Bu araştırma bulgularından hareketle araştırmacılara aşağıdaki öneriler dile getirilmiştir.

Öneriler

1-Sosyal Bilgiler eğitiminde yapılan çalışmaların daha çok nitel desende yapıldığı ama eylem araştırması, etnografi, gömülü teori gibi nitel desenlerin çalışma olarak yapılmadığı tespit edildiği için nitel araştırmanın farklı desenlerinde de çalışmaların yapılmasının alana katkı sağlayabileceği söylenebilir.

2-Çalışmalarda örneklem seçiminin belirtilmemiş olması bilimsel araştırmalarda güvenilirliği etkileyen bir unsur olduğu için örneklem seçim metodunun belirtilmesinin alan yazına katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Kaynakça

- Akaydın, B., & Kaya, S. (2015). Türkiye’de ilköğretim hayat bilgisi ve sosyal bilgiler alanında yapılan ve ulusal indeksli dergilerde yayınlanan araştırmalara yönelik bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(30), 251-264.
- Batur, Z., Özgül, Ş., & Özcan, H. Z. (2022). Millî eğitim dergisinde yayımlanan makalelerin Türkçe eğitimi açısından bibliyometrik analizi. *Millî Eğitim Dergisi*, 51(234), 1591-1612.
- Bekiroğlu, D., & Güllühan, N. Ü. (2022). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerinin eğilimleri: bir meta-sentez çalışması. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 1-35.
- Bolton, N. (2008). *Social studies education in the context of standards based education reform* [Doctoral dissertation] . Louisville University, Kentucky, ABD.
- Chapin, J.R. (2006). *Elementary social studies: A practical guide* (6th Ed.). Pearson Education.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33- 38. <https://doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Çetin, M. (2022). Sosyal Bilgilerde Hukuk Okuryazarlığı: Sistemik Literatür Taraması. *International Journal of Active Learning*, 7(2), 156-170
- DeVries, R. (1997). Piaget's social theory. *Educational researcher*, 26(2), 4-17.
- Doğanay, A. (2002). *Sosyal bilgiler öğretimi*. C. Öztürk & D. Dilek (Ed.), Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi (ss. 15-46) içinde. Pegem Akademi.
- Dündar, H., & Hareket, E. (2016). Türkiye’de ilköğretim hayat bilgisi ve sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının çocuk hakları açısından incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 85-103.
- Er Tuna, Y. & Kaya, H. (2022). Sosyal bilgiler öğretimi kapsamında müze ve müze eğitime yönelik yapılmış lisansüstü tezlerinin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (19), 515-529.
- Gezer, M. (2020). Sosyal bilgiler eğitimi alanında metafor kullanılan araştırmaların tematik içerik analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(3), 1513-1528.
- Gülistan, T. A. Ş., & Akoğlu, K. (2020). Sosyal bilgiler öğretiminde işbirlikli öğrenme yaklaşımının etkisi: Meta-sentez çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 956-983.
- Güven, S. (2011). Sosyal Bilgiler Dersinde Vatandaşlık Eğitimi ve Vatandaşlık Eğitiminde Modeller, R. Turan, A.M. Sünbül, H. Akdağ. (Ed.). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar- II (ss. 35-59). Pegem Akademi.
- Karakuş, U. & Polat, R. (2021). Çevre Eğitimi Alanındaki Makalelerin Web Of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analizi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 131-145.
- Kartal, A. (2020). İlkokulda sosyal bilgiler eğitimi konulu çalışmalara genel bakış: bir meta sentez çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 45(203), 123-151. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8678>
- Kavan, M., Kavan, S., & Kaçira, N. (2023). Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersi alanında yapılan makalelerin incelenmesi. *Asya Studies*, 7(23), 73-86.
- Kılıç, Z., & Erdoğan, T. (2021). 2000-2020 Yılları arasında yaratıcı drama alanında ilköğretim öğrencileri ile yapılan makalelerin eğilimlerinin incelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 16(2), 261-280.
- Oruç, Ş., ve Ulusoy, K. (2008). Sosyal bilgiler öğretimi alanında yapılan tez çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 121-132.
- Öztürk, C. (2009). Sosyal bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış. C. Öztürk (Ed.) *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (1.baskı, s. 2-30) içinde. Pegem Akademi.

- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde yazılı edebiyat ürünlerini ders aracı olarak kullanmanın duyuşsal davranış özelliklerini kazanmaya etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15 (15) , 173-182.
- Salur, M.(2022). Sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan okuryazarlık ile ilgili çalışmaların içerik analizi: Türkiye örneği. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 41(2), 697-745.
- Saracaloğlu, A. S., Gündoğdu, K., Altın, A. G. M., Aksu, N., Kozağaç, Z. B., & Koç, B. (2014). Yaratıcı düşünme becerisi konusunda 2000 yılı ve sonrasında yayımlanmış makalelerin incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 62-74.
- Sever, I. (2021). Türkiye’de sosyal bilgiler öğretimi konusunda yazılan doktora tezlerinin incelenmesi: Bir içerik analizi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 601-624.
- Sozibilir, M., Kutu, H., & Yasar, M. D. (2012). Science education research in Turkey: A content analysis of selected features of published papers. In *Science education research and practice in Europe* (pp. 341-374). Brill.
- Sönmez,V.(1999). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. MEB yayınları.
- Spring, J. (2005). *The American School: 1642-2004* (6th Ed.). Mc Graw Hill.
- Suri, H., & Clarke, D. (2009). Advancements in research synthesis methods: From a methodologically inclusive perspective. *Review of Educational Research*, 79(1), 395-430. <https://doi.org/10.3102/0034654308326349>
- Tarman, B., Güven, C., & Aktaşlı, İ. (2011). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin değerlendirilmesi ve alana katkıları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (1), 391-410.
- Yaşar, Ş. (2008). Sosyal bilgiler ve dünya vatandaşlığı. Ş. Yaşar (Ed.) *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (1. Baskı, s. 230-245) içinde. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Evci, N. & Yeşiltaş, E. (2023). Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitiminde Drama Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Eğilimleri (2001-2021) . *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , (32) , 220-238 . DOI: 10.54600/igdirsosbilder.1193391
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı) Seçkin Yayıncılık

Ekler**İncelenen Çalışmalar****Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**

Yazar(lar)	Yıl	Konu
Öcal, Adem	2011	İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin vatandaşlık hakları ile ilgili görüşleri
Yıldız, C.M. & Koçoğlu, E.	2015	Sosyal Bilgiler dersinde sosyoloji eğitimine ilişkin yer alan konulara yönelik öğretmen algıları
Yaylacı, A.F. & Beldağ, A.	2014	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitim sistemi hakkındaki görüşleri
Akhan, E.N. & Kılıçoğlu, G.	2014	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ekonomi kavramlarını anlama düzeyi
Köse, Ç.T. & Eryılmaz, Ö.	2017	Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrencilerin sosyal problemlerine duyarlılıklarına etkisi
Çakmak, Z. & Kaçar, T.	2020	Sosyal bilgiler dersinde sorgulamaya dayalı öğretimin öğrencilerin ders başarısına, eleştirel düşünme becerilerine ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi
Öner, Ü. & Kınacı, M.K.	2021	Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kanıt kullanma becerisine ilişkin görüşleri
Ezer, F. & Aksüt, S.	2021	Sosyal bilgiler eğitimi lisansüstü öğrencilerinin bilimsel etiğe ilişkin görüşleri
Özensoy, U.A.	2022	Sosyal bilgiler öğretiminde seyahatnamelerin kullanılması
Çakmak, Z. & Akgün, H. İ. & Salur, M.	2022	Sosyal bilgiler eğitiminde tarih konuları ile ilgili yapılmış tezlerin incelenmesi
Gültekin, M. & Bayır, Ö.G. & Göz, L.N.	2013	2004 sosyal bilgiler öğretim programında yeni anlayışlar: 1998 öğretim programından farklılıkları açısından bir inceleme
Gülüm, K. & Ulusoy, K.	2008	Sosyal bilgiler dersinde göç konusunun işlenişinde halk türkülerinin kullanılması
Arın, D. & Deveci, H.	2008	Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutmasına etkisi
Deveci, H.	2009	Sosyal bilgiler dersinde kültürden yararlanma: öğretmen adaylarının kültür portfolyolarının incelenmesi
Çengelci, T.	2013	Sosyal bilgiler dersinde yararlanılan toplumsal ve kültürel kaynakların belirlenmesi
Keskin, Ç.S. & Kaplan, E.	2012	Sosyal bilgiler ve tarih eğitiminde okul dışı öğrenme ortamları olarak oyuncak müzeleri
Sever, R. & Koçoğlu, E.	2013	Sosyal bilgiler ders kitaplarındaki coğrafya konularına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri/ Diyarbakır merkez ilçe örneği

Milli Eğitim Dergisi

Yazar(lar)	Yıl	Konu
Pala, Ş.M.& Başbüyük, A.	2020	Ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi bilim teknoloji ve toplum öğrenme alanına ilişkin akademik başarılarının incelenmesi
Türk, H. & Atasoy, E.	2021	Sosyal bilgiler dersi öğretim programının(2018) küresel vatandaşlık açısından değerlendirilmesi
Çelik, T.	2020	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının web 2.0 uygulamalarıyla biçimlendirici değerlendirme deneyimlerinin incelenmesi
Çalışkan, H.& Yıldırım, Y.	2020	Ortaokul öğrencileri için etkin vatandaşlık değerleri(evdö) ölçeğinin geliştirilmesi
Gürel,D.&Er, H.	2020	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre küresel salgınlar karşısında güç aldığımız değerler: Covid-19 örneği
Tünkler, V.	2022	Sosyal bilgiler dersinde öğrenci motivasyonu: beklenti-değer yaklaşımı
Gez, A.&Çinpolat, E.	2022	Sosyal bilgiler eğitimi alanında edebi ürünler ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi
Kırıkçı, C.A., Arıkan, İ&Çetin, G.	2022	Sosyal bilgiler dersine giren öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin incelenmesi
Güllü, A.&Faiz, M.	2022	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknolojiye ve teknoloji okuryazarlığına dair görüşleri
Şener, N.&Başkan, Z.	2021	Sosyal bilgiler dersinde geçen kavramlara yönelik mülteci öğrencilerin algıları
Şahin,V.	2019	Kültürel coğrafya bakımından hayat bilgisi ve sosyal bilgiler ders programlarına bir yaklaşım
Dere, İ.	2018	Sosyal bilgiler öğretim programında (2005 ve 2017) sözlü tarih
Kan, Ç.	2010	Sosyal bilgiler dersi ve değerler eğitimi
Ünal,Ç.&Başaran, Z.	2010	Yeni program çerçevesinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin sorunları (erzurum)
Arıbaş, S.&Fırat, Ş.	2010	İlköğretim 4. Sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik akademik başarıları üzerinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımının etkisi
Ulusoy, K.	2010	İlköğretim sosyal bilgiler öğretmen adaylarının laiklik kavramının öğretimi ile ilgili görüşleri
İskender, P.&Altunayşam, E.	2006	İlköğretim okullarında sosyal bilgiler öğretimi açısından olması gereken donanım kaynakları
Gürbüz, N.&İlgaz, S.	2021	5. sınıf sosyal bilgiler dersinde drama ve bilgisayar destekli öğretimin akademik başarı ve bilgilerin kalıcılığına etkisi
Akdoğan, E.M.&Ceylan, Y.	2021	7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programı ve ders kitabının krathwohl taksonomisine göre

		incelenmesi
Seyhan, A.	2019	Arşiv belgelerinin sosyal bilgiler dersinde kullanılmasına ilişkin öğretmen adayı görüşleri
Ünal,F.&Ünal, M.	2012	Sosyal bilgiler öğretim programları (1924-2005) ve ders kitaplarında (2005-2010) harita okuma becerisi
Mert, B.&Beldağ, A.	2019	Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yerel tarih uygulamalarının öğrencilerde farkındalık oluşmasına etkisi
Kuzey, M.&Değirmenci ,Y.	2019	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının harita ve yön okuryazarlığına ilişkin kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları
Çelik, A.	2018	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının karagöz ve hacivat'a ilişkin anlamdurmalarının incelenmesi
Öztaşkın, Ö.B.&Küçükali,A.	2012	Sosyal bilgiler öğretmenleri ile sınıf öğretmenlerinin örgütsel öğrenme engellerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması
Tünkler, V.	2020	Sosyal bilgiler öğretmenlerinin küresel, çokkültürlü eğitime ve küresel vatandaşlık eğitimine yönelik bakış açıları
İlk,G.&Açıkalın, M.	2018	Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşlerinin ve deneyimlerinin incelenmesi
Seyidoğlu, N.&Acun, İ.	2019	Sosyal bilgiler 6. Ve 7. Sınıf derslerinde kırsal yerleşme şartlarına göre tasarlanmış etkinliklerin verimliliği
Gömleksiz, N.M.& Cüro, E.	2011	Sosyal bilgiler dersi öğretim programının toplumsal ihtiyaçları karşılama düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri (diyarbakır ili örneği)
Alican, D.&Şam, E.A.	2017	Sosyal bilgiler dersi boyutunda değerler eğitiminin önemi ve medyanın değerler üzerindeki etkisi
İbret, B.Ü, Karatekin, K.& Avıç,E.	2015	Sosyal bilgiler dersinde coğrafya öğretiminin değerler eğitimi açısından önemi
Uygun,M. & Yelken, Y.T.	2010	Sosyal bilgiler dersinde grup çalışmasıyla gazete küpürlerinin poster oluşturma tekniğinin öğrenciler üzerindeki etkileri
Yalçınkaya,E.	2010	Sosyal bilgiler dersinde kullanılan drama yöntemine ilişkin öğrenci görüşleri
Egüz, Ş.	2020	Sosyal bilgiler dersinde müze uygulamalarının öğrenciler üzerindeki etkisi
Yıldırım,E.	2020	Sosyal bilgiler dersinde sığınmacılara yönelik kapsayıcı eğitimin incelenmesi
Yiğittir,S.&Er, H.	2013	Sosyal bilgilerde değer eğitiminde biyografi kullanımı
Dinç,E.&Üztemur, S.	2017	Türkiye’de sosyal bilgiler ve tarih eğitiminde müzeler ve tarihi mkanlardan yararlanmaya

		yönelik araştırmaların içerik analizi
Kab, İ.& Açıklan, M.	2016	Yaşamın içinden etkinliklerle sosyal bilimler temelli derslerin öğretimi: Almanya, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya Örneği